

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan zvečer, izimši nedelje in praznike, ter velja po pošti prejemati za avstro-ogerske dežele za vse leto 15 gl., za pol leta 8 gl., za četrt leta 4 gl., za jeden mesec 1 gl. 40 kr. Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za vse leto 13 gl., za četrt leta 3 gl. 30 kr., za jeden mesec 1 gl. 10 kr. Za pošiljanje na dom računa se po 10 kr. na mesec, po 30 kr. za četrt leta. — Za tujce dežele toliko več, kolikor poština znaša. — Na naročbe, brez istodobne vpošiljatve naročnine, se ne ozira. — Za oznanila plačuje se od štiristopne petit-vrste po 6 kr., če se oznanilo jedenkrat tiska, po 5 kr., če se dvakrat, in po 4 kr., če se trikrat ali večkrat tiska. — Dopisi naj se izvolijo frankovati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo in upravnništvo je na Kongresnem trgu št. 12. Upravnistvu naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. vse administrativne stvari. — Vhod v uredništvo je iz Vegove ulice št. 2, vhod v upravnništvo pa s Kongresnega trga št. 12.

Telefon št. 34.

„Zasluzena brca.“

Misija, katero je prevzel baron Chlumecky, bo kmalu pri kraju. Če so dvorni krogi kdaj resno menili, da ima baron Chlumecky toliko vpliva na nemške stranke, da bo v stanu, jih pridobiti za opustitev obstrukcije vsaj pri volitvi delegacije in za pogajanje s Čehi, uverili so se že v tem kratkem času, kar slepomiši Chlumecky zopet v javnosti, da so živeli v kruti zmoti.

Pokazalo se je, da beseda barona Chlumeckega nima drugod veljave, kakor pri tisti stranki, ki sama nikdar ni obstruirala, pri nemško-liberalnih veleposestnikih. Teh pač ni bilo treba šele pridobivati za opustitev obstrukcije, druge nemške stranke pa so Chlumeckega posredovanje z vso odločnostjo odklonile, dasi so dobro vedele, da si Chlumecky gladi pot do ministrskega predsedništva.

Vse ali ničesar — to je parola tistih strank, katere so delale obstrukcijo, in katere so trdno odločne, da z obstrukcijo preprečijo tudi volitev delegacij, čeprav s tem pokopljejo možnost, da pridejo na krnilo baron Chlumecky in njegovi prijatelji. Kdor v tem oziru še ni verjel častniškimi izjavam, tistega je moral prepričati Hohenburgerjev volilni shod, ki se je vršil v ponedeljek v Gradcu in na katerem je duševni vodja graških jakobincev dr. Derschatta izrekel obžalovanje, da se je našla nemška stranka, ki baronu Chlumeckemu ni dala takoj „zaslužene brce“, ko se jej je približal.

Graški shod je pokazal, da nemško meščanstvo niti slišati noče o kaki spravi s slovanskimi narodi, in da slej kakor prej zahteva zase absolutno gospodstvo nad vsemi drugimi narodi. Hohenburger, jeden najinteligentnejših mož takoimenovane „nemške ljudske stranke“, je le iztežka, le z grožnjo, da odloži svoj mandat, se ubranil nezaupnice. Tisti Hohenburger, ki bi bil pred petimi leti še veljal za ekstremnega radikalca, ako bi bil zastopal one nazore, kakor sedaj, velja danes pri graških nacionalcih za oportunisto Steinwenderjeve barve, in povedalo se mu je na polna usta, da njegovi volilci take politike ne odobra-

vajo in da zahtevajo od njega najradikalnejše postopanje.

Graški konvent, ki ima, kakor se je že opetovano pokazalo, največji, uprav odločilni vpliv na „nemško ljudsko stranko“ je govoril in njegov ukaz se glasi: obstrukcija povsod in za vsako ceno tudi pri volitvi delegacije, a kdor se ne pokori, kdor bi se drznil, pogajati se z vlado in s Čehi, tistega ubijemo.

Oficiozni časopisi bodo morda skušali dokazati, da je pri ponedeljskem shodu prišlo do nekega kompromisa, ali temu ni tako. Derschattova resolucija je jasna in nedvomna, utemeljevanje te resolucije pa je pričalo, da so tudi vodilni možje nemško-nacionalne stranke popolnoma prešli v tabor Schönererja in Wolfa, da mej nemškimi nacionalci in mej nemškimi radikali ni nobenega razločka več, niti v taktiki, niti v končnih političnih smotrih.

Kaj naj pri tacihih dispozicijah mero-dajnih nemških politikov, kakor je dr. Derschatta in nemških volilcev opravi tak star, sicer premeten, a brezupliven spletakar, kakor je Chlumecky? Veleposestnike in Mauthnerjevih deset jogrov ni težko „pomiriti“, ali da bi Chlumeckega pomirjevanje imelo kaj uspeha pri najmočnejši nemški opozicijski stranki, na to po graškem shodu ne more nihče več misliti, kdor hoče veljati za resnega politika. Chlumeckemu, katerega se je tudi že njegov osebni prijatelj, ogrski ministrski predsednik Széll otrešel, ne preostaje drugega, kakor da se zopet umakne v zatišje predsedstvene pisarne južne železnice, in se tolaži s tem, da se prav najlepše sanje najrajši izjalove.

Graški shod nas je prepričal, da je paktiranje z nemškimi strankami postalo nemogoče. Naj vlada svoje pravne poskuse nadaljuje kakor hoče, ves njen trud ne bo imel uspeha. Chlumecky dobi morda kak nov red, ali sprava se ne doseže, ker Nemci sploh ne marajo sprave, spravljalni veleposestniki pa sploh ne pridejo v poštev.

Nemški narod je prešnil uprav blazen šovinizem, da n.č. slišati nič o pogajanjih. Steinwenderjevemu krilatemu izreku, da so Nemci Herrenvolk in kot taki poklicani vladati Slovanom in jim zapovedovati kakor gospodar sužnju, je Derschatta na

graškem shodu po Nitzscheju postavil na stran izrek, da je Nemec „Übermensch“, da je na sebi neko višje, popolnejše razvito bitje, iz česar izhaja, da je Slovan v primeri z Nemcem neko nižje bitje. Ta teorija brutalnosti, — ki spominja človeka na angleške in pruske bestialnosti v Afriki, kjer se to razlikovanje mej višjimi in nižjimi človeškimi bitji praktično izvršuje — je prešla nemškim nacionalcem v kri in v meso, kakor smo pred kratkim videli v Celju. S takimi ljudmi pa je sprava nemogoča. Sprava bi bila mogoča jedino na podlagi mejsebojnega spoštovanja, na podlagi prave in popolne ravnopravnosti, dočim je vsako opravljanje višjih in nižjih bitij na sebi nesmisel.

Nemška megalomanija presega vse meje in zato se je uprav čuditi, da se najdejo v merodajnih krogih še ljudje, ki upajo, da se doseže kako porazumljenje. Ne! Mej Nemci, ki prisegajo na Derschattova načela, in mej Slovani je sprava nemogoča in popolnoma izključena. Zmagati mora jedno ali drugo stališče, ali nemško načelo o več vrednosti nemškega naroda, ali slovansko načelo o enakovrednosti in enakopravnosti vseh narodov. Druga pot ni odprta. In nas navdaja trdno zaupanje da bo zmagalo plemenito načelo, katero zastopajo slovanski narodi in da pride trenotek, ko bo nemški „Übermensch“ še tako krotek, da bi zobal iz rok.

V Ljubljani, 6. septembra.

K položaju.

„Information“ poroča, da ne uživa grof Thun pri cesarju več tistega zaupanja, kakor ga je užival spočetka, ter da se je cesar naveličal brezdolne Thunove taktike in da si išče sedaj drugega svetovalca. „Information“ meni, da Chlumecky ni prava oseba, ki bi mogla posredovati med političnimi strankami in narodi, oseba, kakoršno potrebuje cesar v ta namen, da bi napravil v parlamentu red in mir. Taka oseba pa se mora poiskati v sedanji desnici, katero treba vsaj večinoma ohraniti; elemente, ki bodo morali izstopiti, bo treba nadomestiti z deli sedanje opozicije. Nove večine radi prekratkega časa, do katerega se morajo

izvršiti volitve delegacij, ni možno ustvariti. Desnica sama naj poskusi posredovati, da se vendar jedenkrat doseže jasnost glede ciljev in želja nasprotujočih si strank. — Vlada se vede, kakor da se je vdala v svojo neodvratljivo usodo, in možno je, da volitev delegacij sploh več ne dočaka. — Poslanec dr. pl. Hohenburger, člen nemške narodne stranke, se je pred svojimi volilci jako trpko izrazil o prepiru in boju, ki divja na nemškem Češkem med nemškimi radikali in nemškimi naprednjaki; govornik je pozivljaj vse opozicijske stranke, naj se ne dadó zapeljati od osebne strasti in pretiranega samoljubja, nego naj žrtvujejo male interese vseukupnim interesom celega nemškega naroda. Hohenburger se je izrazil proti temu, da bi se nemška narodna stranka zjednila in združila z radikalno Schönererjevo, pač pa jo bo podpirala. — „Politik“ javlja, da se snide še ta mesec na Dunaju skupna konferenca zaupnikov desnice in leve, na kateri konferenci se bo poskusilo doseči kako spravo glede drž. zbora.

Obč. volitve v Dalmaciji.

31. avgusta so se izvršile zadnje obč. volitve v vsej Dalmaciji. Srbska stranka je izgubila dve važni občini, Dubrovnik in Skradin. Teh dveh občin so se polastili Hrvatje. Italijanaši so mogli ohraniti le še Zader, vse drugo so že izgubili. Med vladnimi Hrvati in pravaši so se bili uprav besni boji. Vladni Hrvatje so se obdržali le s silovitostjo in z nečuvnim pritiskom vlade v občinah Makarska, Gornje Primorje in Vrhgorac. Za te občine se borita stranki že od l. 1895. in gotovo bi pripadle letos pravašem, ako bi vlada ne bila terorizirala volilcev. Glasilo stranke prava, „Narodni List“, je bilo tekom volilne dobe zaporedoma zaplenjeno, ter se zato poslanca dr. Trumbić in Bianchini radi pristranosti vlade jako rezko pritožujeta. Kako sovražne so razmere med vladno hrvatsko stranko in med pravaši, dokazujeta zlasti dve žalostni dejstvi: v okolici Makarske so ubili dva pristaša stranke prave, v Grbalju (okrožje Kotor) pa so nasprotniki zažgali občinski urad, kjer so zgorele vse uradne listine in volilni akti. Thunovo ministristvo se je torej tudi v Dalmaciji izkazalo slabo in neodločno.

LISTEK.

Slovo.

Spisal John Henry Makay.

Prespala je trinajst ur v smrti podobni utrujenosti brez sanj, brez zavesti ... Bila je izza dolgih tednov njena prva mirna noč. Najprvo ona strašna, dolgotrajna bolezen, potem počasno, mučno umiranje, končno dva dneva vnanje in notranje razburjenosti, katera jo je pregnjala celó v nočnih sanjah in motila njen spanec, kakor so ga bili motili doslej njegovi vzdihni ...

Šele ko se je zaprla rakev, ko so se pogrebci razšli, ko je v veliki tihi hiši bila sama s posli, ravno tako kakor ona utrujenimi, je očutila, kako potrebuje počitka in legla je ter spala celih trinajst ur.

Ko se je zbudila, je očutila zopet svojo silo in moč svoje volje, ki je bila utelesena v njeni naravi. Čramovala se je tega čuta. Pojavil se je v trenutku, ko je menila, da bi morala biti še raztopljenja od globoke žalosti, kateri bi se morala udajati še popolnoma. Toda to čutstvo se ni dalo pre-

gnati, in tako se je pripravila, da zopet poprime za vajeti življenja in se privadi novi ulozi udove slavnega moža, katero je imela zanaprej igrati. Težja ne more biti kakor vloga soproge, katero je igrala dosedaj.

Ko je pozajutrkovala in se s starim slugo pomenila o prvih poskusih, kako bi se dal zmedeni tok sicer vzornega gospodarstva zopet spraviti v pravo strujo, je prvič vstopila v delavno sobo umrlega. Odprli so bili okna in svetla luč tihlega jenskega jutra se je zlivala v sobo. Bilo je še vse tako, kakor tedaj, ko so ga bili prinesli semkaj poslednjič, preden je legel, ne da bi več vstal: tri dni pred njegovo smrtjo. Istega popoldne je bil še sam otvoril pisma zadnjega tedna in listi so ležali po pisalni mizi še tako, kakor jih je tja položila njegova trudna roka. Kar je došlo od onega časa do večera, ko se je vse končalo, je sluga naložil na drugem voglu — tam je ležalo vse neodprto, po vrsti, kakor je došlo: velik kup pisem in časnikov vsake vrste.

Počasi se je pripravila, da odpre pismo za pismom in tedaj jih je polagala na stran: zasebna pisma posebej, potem časnike,

končno kupčijske dopise, tako različne ... malenkostne reči, ki spremljajo življenje, ki se še nekoliko časa pretakajo in bi se končno posušile zajedno s pominom na umrlega, ali pa še nekoliko prej ...

V tem ko je čitala zasebna pisma — jednega, drugega ali tretjega njegovih bližnjih prijateljev, ki so povpraševali, kako se počuti, izražaje nado, da ozdravi čim prej, dajle jedno od nekega navdušenega občudovalca velicega umetnika, — tedaj se je domislila, kako malokaj je v resnici delila s svojim soprogom: ni jedno njegovih prijateljev! — in kako malo se je udeleževala njegovega življenja napram zunanosti — njej ni bilo znano ni jedno ime teh njegovih prijateljev, in nikdar bi mu ne bilo prišlo na um, da bi ji pokazal pisma svojih častilcev, katerih je vendar menda sprejemal toliko. Samo te poslednje kapljice iz obilice nekdanj prenapolnjene, a sedaj razbite čaše slavlja so kapljale v njene roke, slučajno v njene ...

Ob teh mislih je mehanično odprla drugo pismo. S kraja ni umela, čitala ga je drugič in — pojmla je:

„V časnikih čitam, da si bolan in po šestintridesetih letih prelomljam obljubo, ki

sem jo storila sama sebi. Kajti pišem Ti: še enkrat po tolikem času in poslednjikrat.

Kdo da sem? Spomni se, koga si ljubil pred petindvajsetimi leti in vedel bodeš ... In zakaj da Ti pišem? — O, miruj: samo da privabim še enkrat smehljaj na Tvoja ustna, smehljaj spomina na srečo, katere prav tako še nisi pozabil, kakor je nisem jaz — morda bo to Tvoj zadnji smehljaj! Samo zato Ti pišem. Kajti kakor si postal velik in bogat, kakor Ti je v tej uri morda že oddaljeno, kar imenujemo radost in bol — tako polna solnce ne more biti nobena soba, da ne bi bilo dovoljeno še jednemu žarku, zmuzniti se vanjo in božajoč Tvoje čelo ostati pri Tebi vsaj poslednji trenotek.

Toda ker si velik in bogat, si morda sam in zapuščen, dasi Te obdaja polno ljudij. Tedaj naj ta jedini žarek še enkrat vso Tvojo sobo napolni z lučjo in gorkoto spomina na Tvojo prvo ljubezen, ki Ti morda ni bila največja in najglobljejša, gotovo pa Tvoja najsrečnejša in najneskrbnejša, in ki ni bila znana nikomur, kakor Tebi in meni.

Zahvaljujem Te, prijatelj moj, za sva-



Nemško in avstrijsko uradništvo.*

Ker je glasovalo več nemških uradnikov proti rensko-dortmundskemu prekopu, jih je vlada — kakor znano — kaznovala s tem, da jih je upokojila. Vlada je smatrala postopanje uradnikov za neodpušljivo žaljenje nje same in politike cesarja, kot državi sovražno upiranje in kot izraz nediscipliniranosti. Z največjo naglico in energijo je posegla zategadelj med neposlušne uradnike ter jim dala občutiti v vsej meri svojo moč. Odstopiti pa sta morala tudi dva ministra: notranji minister Recke, ker je bil v notranji upravi premalo energičen ter ni znal vzdržati med uradništvom potrebne discipline, in naučni min. Bosse, ki je bil pristaš konservativcev ter po mišljenju reakcionarca. Na Reckejevo mesto je stopil vladni predsednik iz Düsseldorfa, baron Rheinbaben, šele 44 let star energičen uradnik, ki uživa največje zaupanje Miquela. Rheinbaben bode uradništvo najprej discipliniral, potem pa misli vlada razpustiti parlament ter razpisati nove volitve. Na Bossejevo mesto stopi Studt, višji predsednik Westfalena. Tudi tega moža glavna lastnost je energija. Iz tega sledi, da postopa nemška vlada s svojim uradništvom povsem drugače kakor avstrijska. Naši uradniki smejo biti „hajlovci“, najvernejši pristaši veleizdajkega Wolfa in Schönererja, smejo hujskati proti Thunovi vladi kolikor jim drago ter podpirati rovanje nemške ali italijanske irredente, — zato pa se jim ne zgodi čisto nič. Naša vlada ne gane proti svojemu nediscipliniranemu uradništvu niti mazinca. Pa tudi naše ministrstvo je drugače kakor nemško, kajti glavna značilna lastnost naših ministrov je neodločnost, nedostatek vsake energije. To pa je tudi največji vzrok, da se razmere v Avstriji že toliko časa ne uredé vzlic krepki in složni večini v parlamentu. Nedisciplinirano in s protiaustrijskimi agitatorji somišljujoče uradništvo ter slabotna, medla, neodločna vlada sta palici, ki tepeta našo državo!

Kako francoski generali lažejo.

Zadnja seja je donesla neovrgljiv dokaz, da med francoskimi generali ni le ponarejalcev in sleparjev, nego tudi podlih lažnjivcev. Generala Gonse in Roget sta vredna bratca Mercierja, Paty de Clama in Henryja. Profesor francoske akademije Painlevé je govoril z Dreyfusovim stričnikom, profesorjem Hamardom. Hamard je dejal, da je vse Dreyfusovo sorodništvo prepričano, da je Dreyfus nedolžen, vendar pa mu (Hamardu) Dreyfus radi nekaterih dejanj, ki so se izvedela po obsodbi, ni posebno simpatičen. Painlevé je govoril o tej izjavi Hamarda z generalom Gonsejem, ki je napisal tri dni pozneje neko izjavo, katero je imenoval „dosloven diktat“ in v kateri je pisal, da smatra Dreyfusovo sorodstvo radi proglašanih umazanih dejanj obsojenca krivim. To izjavo je priložil Gonse dossierju kot nov dokaz Dreyfusove moralne popačenosti in krivde. General Roget pa je čital tisto lažljivo Gonsejevo izjavo ter dejal tedanjemu vojnemu ministru Cavaignacu,

te sreče, kakor se je treba spominjati — kot najdražje redkosti življenja: s spoštovanjem. Kar ji je neodvratno sledilo; vso bol in muko, vse sem pozabila in mirno Ti danes lahko pravim: hvala Ti!

Z Bogom, prijatelj moj! Ne vidiš li naju zopet, kakor takrat? — Belo hišico in rožni vrt, in peščeno stezo ob ribniku, po kateri sva tolikrat hodila? — ne misliš li še enkrat na najine prve poljube, ne vračajo li se Ti zopet oživljene besede, ki sva jih šepetala tedaj? —

Gotovo! — Kakor sem zopet jaz pozabila za jedno uro, da sem postala stara, tako pozabi tudi Ti in v tem ko Tvoja roka zmečka ta list in ga sežge na sveči, se bodeš smehljaj, kakor sem jaz hotela! —

Z Bogom, prijatelj moj — z Bogom, Ti ljubček moje mladosti! —

Ko je čitateljica končala, je še dolgo zrla na vrste, katere je pisala stara, drhteča roka, katere pa je narekavalo mladostno srce. Toda nič se ni genilo v njej kakor neizmerna jeza in nekakšno sovražstvo do te stare, romantiške osebe. Ko je pa potem vstala in, hodeč sem in tja, raztrgala pismo na drobne kosce, se je na njenem mrzlem in praznem obrazu izrazil sovražstva umaknil izrazu veselja, podle in malenkostne radosti, da ni užil vsaj te poslednje sreče.

(Prevel Rok D.)

da je sam Dreyfusov oče prepričan o krivdi svojega popačenega sina. Cavaignac je to tudi v parlamentu povedal. Pri včerajšnji obravnavi je profesor Painlevé konstatiral, da je general Gonse njegovo izjavo povsem v nasprotnem smislu zlorabil, napravil iz Hamardovega zatrjevanja, da je Dreyfus nedolžen, dokaz, da smatra vse Dreyfusovo sorodništvo obsojenca krivim. Roget pa je spremenil stričnika v očeta ter nalagal celo vojnega ministra!

Trgovina.

(Dalje.)

2. Naš trgovski stan in stališče njegovo.*

Z veseljem smo brali v prvi in drugi številki letošnjega „Slovenskega Pravnika“ iz peresa političnega ekonoma**) besede, da „tudi pri nas Slovencih treba, da bomo imeli ne samo kramarje, ampak močne, svetovno izobražene trgovce.“ A kaj, ko nam tega ne privoščijo! Kdo, kdo? Nemci? Ne, Nemci ne, bratje, rodni bratje, domoljubi nam tega ne privoščijo! Oni nočejo blagostanja, nočejo napredka; nočejo narodove sreče in mogočnosti, ki naj nas reši gotove narodne smrti! Dokazali bi lahko do pičice, kako pogubonosno delujejo, žalibog naši duhovni, ko pomagajo slabiti naš itak neznatni in šibki trgovski stan! Stan, ki bil lahko vir napredka in narodne sreče! Kajti, da ga ne slabé, tega saj ne bodo pravili, ko sami opravljajo po deželi tista opravila, ki smo jih prav sedaj opisali, in ki so trgovčeva. Hudo bi lahko tožili, kak greh imajo ljudje, ki Slovencem slabé in uničujejo tretji stan, ko že itak enega ali pa še celo dveh stanov nimamo. Saj smo že tako „narodnogospodarski“ berači na svetu, kaj nam hočete še vzeti? Kdo pa kaj računa z nami dandanes, in Vi govorite že o bogatstvih! Vsi narodi, kolikor jih je bilo na svetu, so imeli stanove; čim močnejše stanove so imeli, tem močnejši so bili. Najmočnejši pa so bili tisti narodi, ki so imeli močan trgovski in obrtni stan. Kam naj tedaj vede to početje? Ali naj imamo samo kmete in duhovne? Mi, ki že tako nič nismo? Saj smo sami s kmetov izšli, ali mi vemo, da bi nas kmeti lepo pogledal, ko bi mu rekli, da so duhovni gospodje samo zanj na svetu! Pa kaj bi govorili, kar že tako vsak otrok ve Vsako poglavje narodno-gospodarske vede govori o potrebi trgovine. Ali je bil svet že kdaj brez nje? Slabi duševni pastirji so tisti, ki si ne samo odtujujejo cel stan (1000 rodbin ga je bilo samo na shodu!), ampak so temu stanu celo sovražni in ga odvrčajo od sebe in od prirojene mu vernosti, mesto da bi ga z vso silo priklepali na se in na cerkev, in ga favorizirali, kakor zahteva to njihova narodna in stanovska dolžnost. Seve, kdor opravlja delo drugega stanu, mora svoje zanemarjati! Pod egido narodnega blagostanja tirajo gospodje v dušnem pastirstvu na deželi na svojo roko zaslepileno, ali vsaj premalo premišljeno trgovsko in gospodarsko politiko, ki mora biti vsem u narodu v pogubo. To mora izvati reakcijo, če je količkaj rodoljuben in narodu, ki imajo odprte oči in gledajo brez predsodka v narodno bodočnost! Tako že stvar rodi nasprotstva, in ako pride k stvari še tu in tam osobna mržnja, je vojska neizogibna. Vojska vlada že po vsej deželi, in kjer je še tiho, le še s trepetom pričakujejo prihoda novega kapelana, in boj na življenje in smrt se tudi tam prične. Tako je sedaj gospodarsko stanje po naši deželi! Nemci, pravi, pošteni Nemci v deželi iz srca obžalujejo ta boj, ter pravijo, da v slepi razburjenosti nihče ne slutí, koliko gospodarske škode rodi ta boj deželi! Na željo povemo imena takih Nemcev-poštenjakov, ki imajo več razuma za blagor naše dežele, kot vsi oni, ki s tako slepo ljubeznijo skrbje zanj! Kako bi boja, stanovskega boja ne izvali! Saj oni iščejo to, kar naj loči, in ne onega, kar naj druži! In to je in bo znamenje vsega njihovega početja, dokler slednjič ne spregledajo globoke svoje zmote. Da bi ta zmota le ne rodila več to-

*) Z nekaterimi posameznimi pisateljevimi mislimi se sicer ne vjemamo popolnoma, a zdi se nam, da jih ni treba posebej navajati, ker jih itak vsak sam najde.

**) Mimogredé naj omenjam, da je ta gospod pisatelj poseben čestilec Tomaža Akvinskega kot narodnega politika.

liko pohujšanja, ko ga je že! Odkritosrečno je to obžalovati, kajti pisec, ki je osebno prijatelj duhovskega stanu, (to je odkrito govorjeno), imel je v zadnjem času po trgovskih rodbinah priliko opazovati, da že precej razlikujejo vero od duhovnov.

Bilo je v mraku, ko sem stal v kuhinji neke zelo odlične trgovske rodbine. Vsa družina, ki ni majhna, in katere pojedini njeni odraščeni sinovi zavzemajo dandanes v „liberalnem svetu“ že odličnejša mesta —, bila je zbrana okoli prostranega ognjišča. Ura udari sedem, luč se prižge in zazvonilo je „zdravo Marijo“. Družina odmoli večerno molitev. Ni se še dobro odglasil zadnji „Čast bodi Bogu Očetu...“, ko naredi starejši sin križ, se pokrije in reče: „N. da hoče napraviti v Z. konsumno prodajalno!“ Očetu, inteligentnemu možaku petdesetih let ovagne roka, ki je prav hotela nesti klobuk h glavi; strmo so zazrle neme oči. „Kaj ti vrage vse počno“, glasi se dalje sin. „Se že pogaja za hišo! Človek mora postati krivoverec, če neče“, dé, gredé sem in tje. Mati: „Moj Bog, moj Bog, Ti se nas usmili! Saj ni čuda, da se godi toliko pregrehe na svetu, ko delajo tisti razprtije, ki bi morali mir ustvarjati! Če se to res zgodi, jaz sama grem k škofu!“ „Hudič, vso vero zgubimo“, mrmra sin skozi zobe. A očetu uide lahek vzdih, pokrije se in reče: „Vera je drugo, duhoven drugo. Mi ne bomo gledali, kaj duhoven pravi, ampak kaj pravi vera“.

To je govoril mož, ki je bil in je deloma še najintimnejši prijatelj z duhovni! A koliko je treba razsodnosti, da ostane mož, ki se mu gre na življenje in smrt, hladnokrven? Koliko imate med priprostim našim narodom filozofov?? Gospoda! tukaj se igrate z ognjem! Glejte, da ne popali Vas in vso drago nam domovino. Kdo bo kriv? Toliko Vas lahko zagotavljamo, da večina trgovskega stanu iskreno obžalujemo, da nas razmere silijo postavljati se v kočljivi tej točki proti duhovščini na svoje stališče, in da je tako kritika duhovskega stanu neizogibna! Črv se brani smrti, tudi trgovec je nekaj dolžen svojemu življenju. Vem, in prepričan sem zase do duše, da večina duhovnih gospodov goré za slovensčino, in da narodu nočejo škodovati. Ali prav tako iskreno sem prepričan, da se zadeva duhovščina s svojim nepremišljenim nastopanjem najvitalnejših interesov trgovstva, in da je tu razpor neizogiben! Verjemite, gospodje duhovni, da je naš trgovski stan veren dan! To pomeni nekoliko več, ko če je veren priprost delavec ali kmetič; tu je vernost po razsodnosti. Da, trgovskemu stanu našemu je celo vcepljeno neko prvotno nagnenje k duhovskemu stanu: saj je trgovski stan na deželi po večini potekel iz domačega kmetkega rodu, in saj so na deželi olikani krogi itak vezani drug na drugega. Sedaj pa si mislite, da bi sam po sebi ne harmoniral z duhovstvom kmetijske matere sin, ki mu je vcepila mati globoko v dušo spoštovanje do cerkve in spoštovanje do duhovna! A samo je krivo duhovstvo, če postajajo že v priprostejših krogih iz Pavlov zopet Savli! Dandanes je še najstarejši trgovski stan z večine veren, kakor je bil: a začel je že dobro ločevati vero in cerkev po jedni in duhovna po drugi strani!

Kdo je kriv?!

Ali še ne vidite, da je vsega krivo nesrečno nekdanje Missijevo poslanstvo?! Da je bilo ono krivo, ker je bil Missia tujec, ki ga je mati naučila sicer slovenski, a ki svojega naroda kljub svoji materi ni umel?? Tujec, ki je po vsi sili hotel izvesti na prvem svojem poklicnem mestu tisti, tujega duha polni zistem, ki ga je bil na tujem, ob popolnoma različnih razmerah, za pravega spoznal?? Saj mora vendar priprosto mozek uvideti, da je treba drugega postopanja pri Afričanih in drugega v Ameriki, drugačnega v Nemcih, kjer so katoliki v manjšini, in zopet drugačnega v Bosni in tudi na Hrvatskem! A samo s Slovenci naj bi se istotako ravnalo na Slovenskem, kot z Nemci v zgornjih alpskih deželah ali celo v velikih mestih! Samo Slovenci morajo na nemško, „antifreimaurarsko-antiliberalno-krščansko-socialno“ in kaj vem kakšno kopito, ki si ga je bil Missia v Nemcih urezal! Dasi Slovenci ne poznamo niti „freimaurerjev“, niti semitov, niti kapitalistov! Prav to kopito nam je šele pokazalo, kaj so pravi liberalci! Prej med narodom tega še vedeli niso! Saj osebno je bil Missia

lahko vzor človeški; ali to bo pa vendar vsak človek koj uvidel, da je bil nesrečen in za Slovence čez vse nesreče nesrečen politik! Zakaj torej tirati dalje in le dalje to v narodno-gospodarskem oziru izdajalsko politiko!? Kje in kdaj najdete mejo narodnega trpinčenja? Dve leti ste imeli časa, najti jo. Ali ker je dosedaj niste še našli — morda ne iz slabe volje, a ne moremo pomagati — poseči moramo tudi trgovci vmes, ker ne moremo in ne smemo puščati več, da narodno naše telo gubi najboljše svoje sokove. Spregovorili bomo torej o našem duhovstvu kratko pa energično in prostodušno besedo.

(Dalje prih.)

Dnevne vesti.

V Ljubljani, 6. septembra.

— Osebna vest. Zdravnik gosp. dr. Konstantin vit. Föderansperg je imenovan sekundarjem v ljubljanski deželni bolnici.

— Občinski svet ljubljanski. Včerajšnja seja ni bila sklepna in se radi tega ni mogla vršiti. Prihodnja seja bo dne 19. septembra.

— „Fremdes Gebiet“. O razupitem dopisu konservativnega Slovence v „Vaterlandu“ je „Soča“ izrekla naslednjo sodbo: Našel se je dopisnik, — pravijo da je Slovenec —, ki je poslal „Vaterlandu“ na Dunaj dopis, v katerem se vali krivda radi zadnjih izgredov v Celju na dr. Ferjančiča, ker je na Bledu pozdravil češke visokošolce. Tisti dopisnik trobi v svet, da Slovencem je Celje že „fremdes Gebiet“. Vladni visoki krogi, ki že tako niso naklonjeni Slovanom, so se poprijeli tega dopisa ter se čutijo prepričane, da dr. Ferjančič je kriv izgredov v Celju, katerim je iskati vzrokov pač edino le v skrajnem narodnostnem sovraštvu Nemcev do Slovanov. Tako je Slovenec priskočil na pomoč našim najhujšim narodnim nasprotnikom, velikonemškim nacionalcem, ki so tudi trdili, da dr. Ferjančič je kriv celjskih izgredov. Tako človeče, ki se drzne pisati tako o Slovencih, ter še reči na vrhu, da je Slovenec, pač nima več pravice pristevati se slovenskemu narodu, naj se le priklopi našim odpadnikom-sovražnikom, med katere spada. Takih Efi-altov ne trpimo v svoji sredi. Sram ga bilo v dno duše, in sram bodi okolico, kateri pripada!

— Tržaški namestnik hladi sedaj na Koroškem razburjene svoje živce. Na Primorskem šepetajo, da ga ne bo več v Trst, ali bojimo se, da se ta vest ne uresniči.

— V domobranski kantini je neki domobranski kadet izvršil veliko junaštvo. Naročil je, naj se mu prinese kak častnik. Prinesel se mu je „Slovenski Narod“. Ko je mladi mož zagledal naš list, prešinila ga je sveta jeza. Njegova grmanska kri je vzkipela, zmečkal je list, ga vrgel ob tla in se zadril: „So a Schmierblatt mag i nit, gebens mir an onständiges Blatt“. To je vse, kako veliko junaštvo pred Bogom in pred ljudmi, ki kaže visoko omiko tega bodočega častnika. Če ta kadet naš list mara ali ne, nam je pač zadnja briga na svetu, in nas njegovo psovanje ne doseže. Povedati pa moramo, da mu raba besede „anständig“ nič kaj ne pristojna, ko kaže njegovo obnašanje, da glede nje pomena še ni na jasnem.

— Ulične table. Na mesto dosedanjih raznovrstnih dvojezičnih uličnih tabel na levem bregu Ljubljanice je dal mestni magistrat danes nabiti nove samoslovenske ulične table.

— Slavnost otvoritve in blagoslovljenja „Mestnega doma“, katero priredi zajedno s shodom deželnih gasilnih društev prostovoljno gasilno društvo ljubljansko, ima nastopni obsežni spored: v četrtek 7. septembra: a) od 1. ure popoldne pričakovanje in pozdravljanje društev in gostov pri vseh vlakih in spremljanje istih v mesto; b) ob 4. uri popoldne shod deželnih gasilnih društev; c) ob 7. uri zvečer zbiranje društev in deputacij pred mestno hišo na Mestnem trgu in od tod odhod k podoknici gosp. župana ljubljanskega in gosp. predsednika zveze in nadzornika kranjskih gasilnih društev; d) po serenadi koncert v restavraciji pri „Zvezdi“. V petek 8. septembra: a) ob 5. uri zjutraj budnica po mestu. Proga: Iz „Mestnega doma“ čez mesarski most, po sv. Petra cesti, skozi Prešernove in Šelenburgove ulice, po Kongresnem trgu, skozi Gosposke ulice po

Turjaškem trgu, po Bregu, čez Št. Jakobski most, po Starem, Mestnem in Vodnikovem trgu, v „Mestni dom“; b) ob polu 9. uri dopoldne zbiranje društev pred „Narodnim domom“, od tod skupni odhod pred „Mestni dom“ k sv. maši na prostem. Pričetek sv. maše ob 10. uri. Proga: Bleiweisova cesta, Erjavčeva cesta, Gradišče, Kongresni trg, Gosposke ulice, Turjaški trg, Breg, Sv. Jakoba most, Stari, Mestni, Vodnikov trg; c) po sv. maši blagoslovljenje gasilnega orodja in „Mestnega doma“ ter izročitev istega gasilnemu društvu; d) ob polu 1. uri skupni obed na vrtu pri „Zvezdi“ in pri Hafnerju; e) ob polu 3. uri popoldne velika vaja na Vodnikovem trgu; f) ob 4. uri popoldne zbiranje društev pred „Mestnim domom“ in od tod skupni odhod k koncertu na Koslerjevem vrtu. — Vstopnina 30 kr. Društva in deputacije so vstopnine proste. V soboto 9. septembra: Izleti v okolico. — Vse priprave so do malega dovršene, in je želeti le ugodnega vremena, da se bode mogla slavnost popolnoma razviti. Ljubljansko občinstvo pa gotovo ne bode zaostajalo, da zaslužnemu društvu vsestransko dokaže svoje simpatije posebno s prav obilnim obiskom velike ljudske veselice na Koslerjevem vrtu, kjer bode zabave v izobilju.

— **K otvoritvi „Mestnega doma“** so se nadalje prijavila gasilna društva iz Dolenje vasi pri Ribnici, iz Kranjske gore, iz Vrhnike, iz Horjula, iz Spodnje Šiške, iz Tržiča, iz Postojine, iz Karlovca, iz Prage iz Horaždovic, iz Nachoda, iz Selca, iz Gorij, iz Idrije, iz Kamne gorice, iz Zagreba, iz Predvora, iz Doba, iz Dolenjega Logatca. Slavnostni sprevid 8. septembra otvori prvi oddelek ljubljanskega gasilnega društva in za tem so uvrščeni Čehi, Hrvatje in drugi izvenkranjski gostje. Za temi sledi odbor zveze kranjskih gasilnih društev in potem k slavnosti prijavljena kranjska gasilna društva po starosti. Občinstvu se bo potemtakem nudila živa slika o naraščanju gasilnih društev. Najstarejše prijavljeno gasilno društvo je litijsko (1871) in najmlajše cerkljansko (1899). Razvrstitev društev na cesarja Josipa trgu pred „Mestnim domom“ prevzelo je več rediteljev, katerih odredbam naj se društva in občinstvo pokoriti blagovolji. Sv. mašo bo bral kanonik g. Erker. Med mašo bo svirala novomeška godba, skupna pevska društva pa zapoje Jenkovo „Molitev“. Med mašo, blagoslovljenjem „Mestnega doma“ in obedom, bodo pokali topiči na Gradu. Po blagoslovljenju je pogoščenje gostov po mestni občini v „Mestnem domu“ in ogledovanje hiše in orodja. V veliki dvorani bo razpostavil tukajšnji trgovec gosp. Benedikt čepice, piščalke, vrvice in vsakojake druge priprave za gasilna društva. Občed, ki se prične ob 1. uri popoldne, je razdeljen v petero restavracij, in sicer k „Zvezdi“, Hafnerju, „Lloyd“, Virantu in v „Narodni dom“. Pri „Zvezdi“ bo svirala novomeška, pri „Hafnerju“ domžalska, pri „Lloyd“ radovljiska, pri „Virantu“ litijska in v „Narodnem domu“ kranjska godba. K slavnosti došla društva dobé pri prihodu v Ljubljano odkaznico za stanovanje in obed pri odseku za stanovanja. Izvenkranjski gostje obedujejo pri „Zvezdi“. Nastop gasilnih društev je dopoldne v čeladah, popoldne v čepicah.

— **Ljubljanski „Sokol“.** Člene Sokola smo naprošeni opozoriti, da je danes zvečer ob polu 9. uri redovna vaja za nastop pri otvoritvi „Mestnega doma“, ki bode v petek, dne 8. septembra. Na dan slavnosti se zbirajo člani „Sokola“ skupno z drugimi društvi ob polu 9. uri zjutraj v „Narodnem domu“. Posebno starejši člani so naprošeni, da se gotovo udeležijo te jedine vaje, kolikor možno čbino.

— **Zadnja skupna pevska vaja** za jutrišnje serenado bode danes zvečer ob polu 9. uri v Slavčevi dvorani. Gg pevci so naprošeni, da se te zadnje skušnje udeležijo polnoštevno.

— **Kolesarsko društvo „Ilirija“** udeležijo se korporativno na okrašenih kolesih slavnosti gasilnega društva in otvoritve „Mestnega doma“. Členi pozivljajo se, naj se v kolikor mogoče največjemu številu udeležijo tega sprevida. Nastopiti imajo v kolesarski dresi. Okitenje koles preskrbi društvo. P. n. člani, kateri se udeležijo sprevida, pripeljejo naj svoja kolesa v četrtek popoldne v društveno sobo, kjer dobodo v petek zjutraj okrašena. Društvo zbira se

v petek v društvenih prostorih, in sicer ob 8. uri zjutraj odkoder odrine ob polu 9. uri pred „Narodni dom“.

— **Slovensko zidarsko in tesarsko društvo** opozarja vse člene istega društva, ki nastopajo v društveni, ali vsaj v črni obleki, da se gotovo polnoštevno udeležijo slavnosti otvoritve „Mestnega doma“ in shoda slovenskih gasilnih društev dne 7. in 8. t. m. Natančnejši vspeled, ura in kraj zbiranja se bodo še posebej naznanili. Odbor.

— **Zaveza slovenskih učiteljskih društev.** Dodatno k vzporedi letošnjega zborovanja „Zaveze“ v Gorici, ki smo ga včeraj priobčili, je še omeniti, da bo v ponedeljek dne 11. septembra po glavnem zborovanju banket v Wanekovi gostilni. Kdor se ga želi udeležiti, naj se oglasi pri g. nadučitelju Križmanu v Dornbergu (Goriško).

— **Barabe pri delu.** Na pročelju šolskega poslopja ptujske okolice je dal napraviti ondotni nadučitelj Ivan Kankler s pomočjo in požrtvovalnostjo nekaterih šolskih prijateljev in slavne ptujske posojilnice v slepih, kapelici podobnih oknih prvega nadstropja šoli primerni sliki slovenskega pedagoga A. M. Slomška in slovenskega pedagoga Komenskega. Navedeni sliki je v dobi od 17.—22. julija t. l. jako povoljno izvršil g. Ivan Gosar, akademični slikar v Mariboru; vse delo je stalo 120 gld., ter je že itak impozantno stavbo v lepoti povzdignilo tako, da je vsak človek, ki je mimo šel, bodisi tujec ali domačin, nehote in rad postal, občudujoč sliki in krasno poslopje. V noči od 2.—3. septembra t. l., so došle neznane barabe obe sliki z rujavo oljnatu barvo pomazali in popolnoma uničili. Upati je, da se posreči znani eneržiji tukajšnjih oblastev, izslediti podivjane lopove tembolj, ker se je našla skleda, v kateri so pripravili barvo za svoj peklenski čin. Blažena kultura!

— **Slavnost Pavla Dijakona.** Iz Čedad se nam piše: Sprejem gostov je bil velikanski; vse mesto je bilo v zastavah (celo jedna slovenska, samo napačno obrnjena, vihra še danes). Velika množica ljudstva se je o polnoči razšla, in samo ra zgrajči so ostali čez noč. Najlepša razsvetljava je bila na trgu Pavla Dijakona, ali veter je nagajal. Na glavnem trgu (Del Plebiscito) sta svirali dve godbi, množica je zahtevala od vojaške godbe Garibaldijevo himno, katera se pa ni godla. Shod ima tudi politično stran (kljub opominjanju tukajšnjega župana), znani Hortis in poslanec beneških Slovencev, žid Morpurgo sta se pogovarjala privatno pri zaprtih vratih. Tudi na shodu zgodovinarjev se je govorilo o zgodovinski in znanstveni zvezi med Italijani in Nemci. V komisijo za izdavanje Pavla Dijakona del so izbrani 4 Italijani (zastopnik čedajski, zgodovinskega društva beneškega in rimskega ter samostana montekasinskega) in trije Nemci (!) („Tedeschi“, predlagal se je izraz stranieri—stranci), t. j. prof. Lušin iz Gradca, potem jeden Madjar in jeden Anglež. Ljudstvo je glede obiska in svečanosti razočarano, ker je mnogo več pričakovalo, zlasti „palank“ (10 centesimov). Tomadinijev oratorij ni uspel, ker je baje preumeten in zahteva boljših močij; tudi poljedelsko-obrtna razstava je slaba in se ne bo dopadla onim, ki so videli l. 1892. praško, ali pa vsaj zagrebško. Pohvalno pa je omeniti, da so se tudi beneški Slovenci udeležili te razstave, zlasti kar se tiče vezenja in krasenja cerkvenih predmetov.

— **„Slovenskega planinskega društva“ podružnica Kranj** priredi dne 8. t. m. izlet na Stol. Odhod iz Kranja v četrtek z opoludanskim vlakom in z vlakom ob petih zvečer do Žirovnice. Za kosilo za drugi dan opoldne skrbnjeno bode na Selu v gostilni gospoda Jegliča. Popoldne se bodo izletniki peljali ali z vlakom domov, ali pa na voze na Bled. — Odbor vabi k mnogobrojnim udeležbi.

— **Posojilnica v Ribnici.** Meseca avgusta t. l. vložilo je 136 strank 19 453 gld. 50 kr., vzdignilo 99 strank 13 138 gld. 14½ kr., posojilo pa se je dalo 21 strankam 7260 gld. Promet meseca avgusta znaša 51 449 gld. 35 kr., od 1. januarja t. l. do 31. avgusta t. l. pa 473 670 gld. 14 kr.

— **Ujet dezertêr.** 23letni Rudolf Fritzel, katerega zapovedništvo domačega pešpolka preganja kot dezertêrja, je 24. m. m. z nekim 16letnim dekletom pobegnil z Du-

naja, a je bil ujet v Monakovu in izročen dunajskemu sodišču.

— **Porotne obravnave.** Včeraj bili sta pri tukajšnjem deželnem kot porotnem sodišču zopet dve obravnavi. Pri prvi je bil 16 let stari krojaški pomočnik Franc Juhant iz Klanca pri Kamniku obtožen hudodelstva uboja. Dne 29. julija sešlo se je več fantov iz Kapljevasi v krčmi Tomaža Pavlina, med njimi tudi obdolženec. Odhajajoč ostali so fantje na voglu hiše ter peli. Med tem pride posestnikov sin Tine Lah ter veli Juhantu, naj gre spat, češ, da je on prej pretil, da mora danes jednega zaklati; ob jednom pa mu je založil klofuto. Juhant stekel je proti Pavlinovemu kozolcu. Nekoliko časa za njim odšel je po isti poti fant Anton Glavač. Kmalu začuli so fantje Glavačev klic: „Tine, ti meni kri zapri, jeden pa naj gre po gospoda, jaz sem zaklan!“ Glavač prišel je nazaj k fantom z veliko rano na vratu in še povedal, da ga je Juhant z nožem zaklal. Glavač je vsled izkrvavenja čez pol ure umrl. Obdolženec, ki se je sam ovadil, priznava dejanje, zagovarja pa se s tem, da je Glavač prišel za njim ter ga zgrabil za vrat. Na podlagi izreka porotnikov bil je Juhant krivim spoznan ter obsojen na štiri leta težke ječe, poostrene s postom vsakih 14 dni in trdim ležiščem v temni celici dne 29. julija vsa kega kazenskega leta. — Pri drugi obravnavi bil je 18 let stari bajtarjev sin Andrej Nastran iz Trate pri Velesovem obtožen hudodelstva težke telesne poškodbe, ker je na pustni torek zagnal sekuro za Francem Seknetom, ki ga je s snegom ometaval, ter ga v nogo zadal tako, da je bil oškodovanec ranjen in delj časa ni mogel svojega posla opravljati. Nastran bil je v zmislu § 266. kazenskega zakona obsojen na tri tedne zapora.

— **Požar.** V Pokojišču pri Borovnici je gorelo pri posestniku Ant. Ravnikarju. Ogenj je provzročil okrog 1000 gld. škode. Zažgal je Ravnikarjev štiriletni sin, ko se je igral z žveplenkami. Indolentnost in brezbriznost našega ljudstva presega pač vse meje. Skoro vse požare provzročajo otroci, a vender kmet niti ne misli, da bi vžigalice shranjeval tako, da bi jih otroci ne dobili v roke.

— **Samomor.** V Velikem Otoku pri Postojini se je 53letni kajzar Anton Kocijanci v pijanosti z neko verigo obesil.

* **71 princesinj in 47 princev** je v Evropi godnih za ženitev, oziroma možitev. Velik del princesinj bode moral torej ostati samski. Ker so princesinje večinoma protestantke, niti v samostan ne morejo. Ne preostaje jim torej družega, kakor žalostno staro devišstvo ali pa morganatski zakon.

* **Zločin.** Bolehavi in pohabljen Fran Bock v Roggendorfu je iz vsega svojega srca sovražil svojega mlajšega brata, ker ga je mati bolj rada imela in mu vse zaupala. Ohromeli Fran je prišel te dni počasi po stopnicah v vežo in čakal brata; ko je zjutraj ob 4 uri prišel njegov mlajši brat Jurij na dvorišče, je ustrelil z revolverjem nanj ter ga zadal smrtonosno. Zatem pa je še samega sebe usmrtil.

* **V levovem žrelu.** Iz Stockholma javljajo: V tukajšnji Scholzovi menežariji je nedavno gledalo občinstvo strašen prizor. Brat posestnika je izvajal z največjim levom različne umeteljne čine. Končno naj bi mu bil lev vzletel kos mesa iz ust. Lev je položil svoji šapi na rami krotilca, kateri je vsled levove teže zdrsnil. V istem trenutku pa ga je žival pograbila, glava in vrat sta izginila v levovem žrelu. Ker je lev stiskal svojo žrtev samo k tlom, se je ljudem kmalu posrečilo odpoditi ga. Scholz je še sam šel iz kletke, potem se je onesvestil; vendar ni smrtnonevarno ranjen.

* **Podgane — nadloga na Danskem.** Iz Kodanja se poroča: Nadloga podgan je postala tako znatna, da so razpisane nagrade za usmrnitev podgan. V zadnjih treh tednih so ubili po oficialnem izkazu: 6094 v prvem, 6616 v drugem ter 6780 v tretjem, torej skupno 20 490 podgan. V tem tednu upajo, da jih pobijejo kakih 10 000. Vprašanje podgan je postalo splošno, in ustaja proti podganam se je raznesla po vsi deželi.

Književnost

— **Jagić prema hrvatstvu in srbstvu.** Napisao prof. Josip Pasarić. Preštampano iz „Obzora“. U Zagrebu 1899. Tej brošuri je dala povod kritika, katero je prof. Jagić

priobčil v arhivu o Šurminovi zgodovini hrvatske književnosti, a dokazuje se v njej, da je Jagić nedosleden, da preminja svoje nazore, da je zdaj Hrvat, zdaj Slovenec in zdaj Srb. Ker nismo poklicani, presojsati to brošuro z znanstvenega stališča, se omejujemo nanjo opozoriti strokovnjake.

— **Vaclav Vladivoj Tomek: Povjest kraljevine Češke.** Pohrvatio, životopisom pisca i uvodom popratio Ivan Nep. Jermerskić, župnik. Zagreb. Naklada prevodičeva. Tisak Antuna Scholza. 1899. Str. 453. Tomkova češka zgodovina je slavno delo ter je nepotrebno govoriti o njegovih vrlinah. S prevodom te znamenite knjige si je prelagale pridobil toliko večjo zaslugo, ker prav pri nas na jugu med Hrvati in Slovenci vlada precejšnje nepoznanje češke preteklosti. Knjiga velja 2 gld.

Telefonična in brzojavna poročila.

Dunaj 6. septembra. Sklicanje državnega zbora se je zopet odložilo. „Vaterland“ poroča, da se snide državni zbor šele mej 22. in 29. oktobrom. Najverjetnejše, da dne 24. rečenega meseca. Goluchowski in Széll sta sicer zahtevala, naj se delegacija čim prej izvoli, da se zagotovi skupni državni budget, toda morala sta se udati, ker je Thun, ki sam želi, da začne državni zbor čim prej delovati, navedel jako tehtnih razlogov za odložitve. V zvezi s tem se v poučenih krogih zatrjuje, da odstopi grof Goluchowski že v kratkem, in da je Goluchowskega pozicija že od avstrijske ekspedicije na Kreto močno omajana ter kritična.

Dunaj 6. septembra. Parlamentarna komisija desnice se snide v drugi polovici meseca septembra. Po poročilih čeških listov se zgoe, še predno bo shod čeških državnih in deželnih poslancev, važne odločitve.

Dunaj 6. septembra. Predsednik poslanske zbornice dr. Fuchs je bil brzojavno poklican sem in je imel danes daljše posvetovanje z grofom Thunom. Jutri ima ministrski svet sejo.

Dunaj 6. septembra. Načelnik kluba nemške katoliške stranke je z dopisom z dne 31. avgusta sklical klubove člene na dan 10. septembra na sejo. Na dnevnem redu je notranji politični položaj. „Tiroler Stimmen“ pravijo, da je Kathrein že dlje časa mislil na tako posvetovanje, da pa se mu zdi prav v sedanjem trenutku neizogibno potrebno.

Linc 6. septembra. Ebenhoch razpravlja v „Linzer Volksblattu“ o nameravanem obstruiranju delegacijske volitve in namigava, da se bo nasilna obstrukcija s silo udušila.

Pariz 6. septembra. Schwarzkoppen in Panizzardi sta povabljeni kot prič k obravnavi proti Dreyfusu. Sodi se, da bodeta zaslišana doma po nemških oziroma italijanskih sodnikih vpricho francoskih diplomatskih zastopnikov.

Bruselj 6. septembra. Mnogo odličnih rojalističnih rodbin je iz Francije pribežalo sem.

Učiteljice ženskih ročnih del na Štajerskem!

Kakšen je naš položaj, to veste iz lastne skušnje. Javkanje in tarnanje samo nam položaja ne zboljša. Zato se moramo združiti ter poskušati z družinimi močmi to doseči, kar posamezni izmed nas mogoče ni. Pridružimo se torej onim, ki si bodo — čeprav potisnjeni v ozadje — nevtrudno se boreč vender-le priborili svojih pravic!

Dne 13. septembra se hočemo v posebni skupščini sniti, da se na kratko posvetujemo ter pogovorimo o temi, ki se bode razpravljala pri glavnem zboru „Štajerske učiteljske zaveze“. Tema se glasi: „Položaj učiteljice ročnih del“. Gori napominamo posebno zborovanje vršilo se bode v Gradcu in sicer 13. septembra v gornjih prostorih švehatske pivovarne.

Sodružice, pridite kar možno številno! Katere pa ne morete priti, pa pismeno izrazite svoje pritrdjevanje. Kdor si pomore sam, onemu pomore Bog!

Marija Kropelj, Antonija Strohhuber, Marija Schöninger.



Bratje Sokoli!

Otvoritev in blagoslovljenje „Mestnega doma“

katero priredi

prostov. gasilno društvo ljubljansko
v petek, dne 8. septembra t. l.

bode slavnost velikega pomena in je želeti, da se „Sokol“ udeleži prav mnogoštevilno. Zbiramo se skupno z drugimi društvi v petek (praznik) dne 8. t. m. v „Narodnem domu“ ob 1/2 9. uri zjutraj, od koder odkorakajo vsa društva v slavnostnem sprevedu do „Mestnega doma“.

Da se v prav velikem številu odzovete pozivu, želi z bratskim: Na zdar!

odbor.

Danes sredo zvečer ob 1/2 9. uri v „Narodnem domu“:

Jedina redovna vaja skupno s trobentači.

V Ljubljani, dne 6. septembra 1899.

Za prebivalce mest, uradnike i. t. d. Proti težkotam prebavljenja in vsem nasledkom mnoge sedenja in naporne duševnega dela je upravn. neobhodno potrebno domače zdravilo pristni „Moll-ov Seidlitz-prašek“, ker upliva na prebavljenje trajno in uravnavno ter ima olajševalen in topilen učinek. Škatljica velja 1 gld. Po poštnem povzetju razpošilja to zdravilo vsak dan lekar A. MOLL, c. in kr. dvorni zalagatelj, na DUNAJ, Tuchlauben 9. V lekarnah na deželi je izrecno zahtevati MOLL-ov preparat, zaznamovan z varnostno znamko in podpisom. Manj kot 2 škatljici se ne pošljeta. 3 (59—12)

Spominjajte se dijaške in ljudske kuhinje pri igrah in stavah, pri svečanostih in oporokah, kakor tudi pri nepričakovanih dobitkih.

Umrli so v Ljubljani:

Dne 30. avgusta: Anton Novak, mehanik, 20 let, vsled prizadete rane po strelu.
Dne 31. avgusta: Margareta Kokol, usmiljena sestra, 65 let, vnetje preporne mreže.
Dne 3. septembra: Franciška Cilar, zidarjeva žena, 71 let, Konjušne ulice št. 3, spridenje jeter.

V deželni bolnici:

Dne 31. avgusta: Jožef Tomič, posestnik, 72 let, spridenje jeter.
Dne 2. septembra: Elizabeta Brajdič, kuharica, 60 let, vnetje srčne mišice.

S. 6/99/1

Edikt.

(1581—3)

C. kr. okrožno sodišče v Novem mestu je čez vse, kjerkoli se nahajajo premično, potem čez nepremično, v deželah, kjer velja konkurzni red z dne 25. decembra 1868, se nahajajoče premoženje neprotokolovanega trgovca Martina Zajca v Šent. Jerneju okraj Kostanjevica odprlo konkurs, ter imenovalo konkursnim komisarjem c. kr. okrajnega sodnika, Rajmunda Doležaleka z uradnim sedežem v Kostanjevici in za začasnega upravitelja mase c. kr. notarja Aleks. Hudovernika v Kostanjevici.

Upniki se pozivljajo, da pri roku, ki je določen na 15. septembra 1899. dopoldne točno ob 10 uri na uradnem sedežu konkursnega komisarja stavijo svoje predloge glede potrjenosti za zdaj nastavljenega ali o imenovanju drugega masnega upravitelja in namestnika, ter volijo odsek upnikov, ko so se izkazali z dokazili za svoje terjatve. Ob enem se pozivljajo vsi oni, ki hoteli postaviti do skupne konkurzne mase kako zahtevo kot konkurzni upniki, da oznanijo svoje terjatve, tudi če bi o njih bila začeta kaka pravna obravnava

do 2. oktobra 1899. leta

pri tem sodišči, ali pri c. kr. okrajnem sodišči v Kostanjevici po predpisih konkurznega reda, da se izognejo v istem zapretemih pravnih nasledkov ter jih dne 28. oktobra 1899. dopoldne točno ob 10 uri pred c. kr. konkursnim komisarjem pri določenem likvidacijskem dnevu zglasijo za likvidacijo in določitev povrstnega reda.

Pri splošnem likvidacijskem dnevu prisotni zgašeni upniki imajo pravico, po prosti volitvi na mesto masnega upravitelja, njegovega namestnika in članov odbora upnikov, ki so dotedaj poslovali, postaviti druge osebe svojega zaupanja končno veljavno.

Daljšje objave tekom konkursne obravnave pa se bodo zglasile v uradnem listu „Laibacher Zeitung“.

C. kr. okrožno sodišče v Novem mestu

oddelek III., dne 1. septembra 1899.

Prodaja posestva v Sevnici.

Dne 12. t. m.

prodajala bosta gospoda Hren in Hočvar posestvo poprej dr. Kavčiča v Sevnici

po prostovoljni dražbi na drobno

po prav ugodnih pogojih in plačilih v obrokih, in sicer:

lepe travnike, njive, gozde, hišo, hleve in vrt, velik mlin z močno vodno močjo, sadne vrte in drevesnico.

Začetek ob 8. uri dopoldne.

(1601—1)

Meteorološko poročilo.

Višina nad morjem 206-2 m. Srednji dnevni tlak 736-0 mm.

Sept.	Čas opazovanja	Stanje barometra v mm.	Temperatura v °C.	Vetrovi	Nebo	Padačina v 24 urah
5.	9. zvečer	739.1	17.0	sl. jvzhod	jasno	0.0
6.	7. zjutraj	738.4	12.2	sl. ivzhod	megla	0.0
7.	2. popol.	736.6	27.3	sr. jug	jasno	0.0

Srednja včerašnja temperatura 17.1°, normala: 16.3°.

Dunajska borza

dne 6. septembra 1899.

Skupni državni dolg v notah.	100	gld. 15	kr.
Skupni državni dolg v srebru.	100	10	..
Avstrijska zlatna renta.	118	05	..
Avstrijska krona renta 4%.	100	35	..
Ogerska zlatna renta 4%.	117	90	..
Ogerska krona renta 4%.	95	50	..
Avstro-ogerske bančne delnice.	905	—	..
Kreditne delnice.	374	—	..
London vista.	120	57 1/2	..
Nemški drž. bankovci za 100 mark.	58	37 1/2	..
20 mark.	11	77	..
20 frankov.	9	55 1/2	..
Italijanski bankovci.	44	45	..
C. kr. cekini.	5	69	..

Vse vrednostne papirje preskrbuje BANKA
MAKS VERSEC, Ljubljana, Selenburgove ulice 3.
Srečke na mesečne obroke po 2, 3, 5—10 gld.

(1572-3)

Mala sobica

za dijaka ali gospodično, s hrano ali brez hrane, se takoj odda. Glasovir na razpolago. — Naslov v upravnistvu „Slov. Nar.“.

Ivan Kordik

Ljubljana, Prešernove ulice št. 10—14

prilporeča svojo bogato zalogo

jedilne priprave

nožev, vilic in žlic iz britanskega jekla, alpeke ali alpeke-srebra priv. dunajske tovarne „W. Bachmann & Comp.“.

Na izbero so tudi

žlice iz alpeke, 12 kom. od gld. 4.30 naprej.

žličice „12“ „220“

Namizni svečniki

iz alpeke, čisto bele kovine,

par 21 cm visokih gld. 2.—,

„23“ „230“

„25“ „240“

Prav cenó se dobé noži in vilice z roženim (599—49) ali košenim ročajem.

(1581—3)

Potovalec na drobno

ki govori nemški in slovenski, se sprejme.

Ponudbe z referencami naj se pošljajo upravnistvu „Slovenskega Naroda“ pod „S 1000“.

(1609—1)

Priporočava

(21—204)

Kulmbaško sladno pivo

pastérizovano v steklenicah

znano po svojih izvrstnih učinkih.

Kavčič & Lilleg
v Ljubljani, v Prešernovih ulicah.

Telefon v Novo mesto.

V graščini Bajnof

je na prodaj (1471—8)

večja množina vina

domačega pridelka.

Prostovoljna prodaja.

Na gosp. A. Dresejevo posestvo v Črni vasi mejoči

(1596—2)

močvirni travniki

vlož. št. 597 kat. obč. Trnovsko predmestje, v obsegu 13 oralov 477 □ sežnjav,

so po ceni na prodaj.

Povpraša naj se pri g. Maksu vitezu Premiersteinu, Streliške ulice št. 4.

Razglas.

Na c. kr. veliki gimnaziji v Ljubljani se prične šolsko leto 1899/1900 dne 18. septembra s slovesno službo božjo v stolni cerkvi.

Učenci, ki želé na novo vstopiti v nemški oddelek prvega razreda, naj se, spremljani od starišev ali njih namestnikov, oglašé dne 15. septembra med 9. in 12. uro v ravnateljstvu pisarni ter s seboj prinesó krstni list in obiskovalno spričevalo one ljudske šole, katero so v zadnjem času pohajali — V slovenski oddelek prvega razreda se učenci v tem obroku na novo ne bodo sprejemali.

Sprejemne izkušnje se začnejo 16. septembra ob 9. uri. V druge razrede na novo ustopajoči učenci se bodo sprejemali dne 16. septembra od 9. do 12. ure. Oni naj s seboj prinesó krstni list, šolski izpričevali zadnjega leta (s potrditom pravilno naznanjenega odhoda), in ako so bili oproščeni šolnine ali uživali ustanove, tudi dotične dekrete.

Učenci, ki so doslej obiskovali ta zavod, naj se oglašé dne 16. ali 17. septembra med 9. in 12. uro s šolskim izpričevalom zadnjega polletja.

Po naredbi c. kr. deželnega šolskega sveta od dne 28. avgusta 1894. l., št. 2324, se smejo učenci, ki po svojem rojstvu ali po rodbinskih razmerah pripadajo ozemlju c. kr. okrajnih glavarstev v Črnomlju, Kranju, Novem mestu in Radovljici ali ozemlju c. kr. okrajnih sodišč v Kamniku, Kostanjevici, Mokronogu in Zatičini, na tukajšnji gimnaziji sprejemati le izjemoma v posameznih, posebnega ozira vrednih slučajih in to le po dovoljenju c. kr. deželnega šolskega sveta.

Vpisovanje učencev, sprejemne in ponavljalne izkušnje se vršé v starem gimnazijskem poslopu (na Vodnikovem trgu).

Ravnateljstvo c. kr. velike gimnazije v Ljubljani

dne 6. septembra 1899.

(1608—1)

Naznanilo.

Ker se bode prostor na Resljevi cesti, kjer sem imel ob tržnih dneh svojo

trgovino s porcelanasto, emajlirano in železno posodo

iz Karlovih varov, sedaj zazidal, usojam si tem potom slav. občinstvu uljudno naznanjati, da imam to trgovino

tudi za naprej na Resljevi cesti in sicer na desni strani na zgornjem delu ceste.

Priporočam se za obilen obisk ob tržnih dneh ter beležim s spoštovanjem

(1610—1)

Bublik

trgovec s porcelanasto, emajlirano in železno posodo iz Karlovih varov.